

3. Sheehan N. T. Risk-Based Strategy: Integrating Strategy Maps, Management Controls and Risk. *AICPA Business Brief*. 2011, June. P. 1-9.
4. Кузьмін О. С., Мельник О. Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: навч. посіб. [3-тє вид., доп. і перероб.]. Львів: Нац. ун-т «Львівська політехніка», Інтелект-Захід, 2007. 384 с.

ОЛЕШКО А.А., *д.е.н., професор,
професор кафедри менеджменту та публічного адміністрування,
Київський національний університет технологій та дизайну*

РУБАНОВИЧ О.Ю., *магістрант,
Київський національний університет технологій та дизайну*

ДОСТУПНІСТЬ КРЕДИТУВАННЯ БІЗНЕСУ ЯК РУШІЙ СТАБІЛІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Актуальним напрямом підтримки бізнесу в умовах коронавірусної кризи є забезпечення доступності кредитних ресурсів, оптимізація процентних ставок та розвиток банківського кредитування реального сектору, високотехнологічного виробництва, інноваційної діяльності, малого і середнього підприємництва.

Сьогодні процентні ставки для бізнесу є занадто високими, особливо за довгостроковими кредитами, наслідком чого є стискання інвестиційної активності. В Україні впроваджені податкові послаблення для малого та середнього бізнесу (зокрема, тимчасове звільнення від сплати окремих податків та соціального внеску), а також запроваджено відтермінування та / або реструктуризацію сплати кредитів й механізми надання пільгових кредитів суб'єктам підприємницької діяльності [2].

Натомість, задекларовані Урядом заходи підтримки підприємств шляхом надання безвідсоткових кредитів, пільгових кредитів та реструктуризації заборгованості й відстрочення платежів на практиці не діють.

Загалом, останніми роками, прослідковувалась процентна політика НБУ, що суперечила ключовим принципам управління ліквідністю вітчизняних банківських установ та створювала проблеми у валютному секторі ринку. Всі ці нововведення лише сприяли поглибленню кризи в банківському секторі України та спричинили масове банкрутство банків та зростання частки проблемних кредитів в кредитному портфелі банків.

Причини (фактори) появи проблемної заборгованості можна умовно розподілити на три групи: 1) зовнішні щодо банку і позичальника; 2) внутрішні банківські; 3) внутрішні позичальника.

Останнім часом активізуються чинники, що пов'язані з діяльністю підприємств, які позичають грошові кошти в банківській установі та не можуть, а іноді й не бажають повертати борги. Переважним чином, юридичні особи не

можуть виконати свої зобов'язання перед банком з таких причин: неефективний рівень менеджменту в організації; втрата ринків збуту продукції; неефективна реалізація проекту, під який було отримано кредитні кошти; зниження фінансових показників діяльності позичальника, в тому числі і з причини поглиблення кризових процесів в країні; шахрайські дії (змова з працівниками банківської установи) та небажання повертати позику. Фізичні особи не виконують взяті зобов'язання перед банком з наступних причин: втратили джерело доходів (звільнені з роботи); знизився рівень заробітної плати; значно підвищились рівень інфляції в країні, тарифи на комунальні послуги; відбулась девальвація національної валюти (особливо стосується позичальників, які одержали позики в іноземній валюті) тощо [1].

Загалом заходи підтримки підприємств малого та середнього бізнесу повинні включати такі основні [3]: 1) відтермінування сплати податків та соціальних внесків; 2) реструктуризація та відстрочення сплати кредитів; 3) надання пільгових кредитів на відновлення виробничої діяльності; 4) субсидіювання підтримки зайнятості; 5) введення мораторію на провадження справ про банкрутство; 6) субсидіювання стратегічно важливих видів виробничої діяльності.

Список використаних джерел:

1. Олешко А. А., Побоча К. П. Актуальні напрями подолання банківської кризи в Україні. *Моделювання та інформатизація соціально-економічного розвитку України*. 2017. Вип. 1 (3). С. 70-78.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): закон України від 17 березня 2020 р. № 530-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20>.
3. Олешко А. А., Ровнягін О. В. Антикризова політика національних держав у контексті подолання соціально-економічних наслідків covid-19. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7780> (дата звернення: 08.12.2020). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.9